

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ СОЛИҚЛАР БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ФАРМОНИ

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

«Халқ сўзи», 2013 йил 27 апрель, 81 (5755)-сон

9 май умумхалқ байрами – Хотира ва қадрлаш куни ўтказилиши, шунингдек, 1941–1945 йиллардаги Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 68 йиллиги нишонланиши муносабати билан ҳамда уруш қатнашчилари ва ногиронларини моддий рағбатлантириш мақсадида:

1. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва ногиронларига 500 000 (беш юз минг) сўм миқдо­рида бир марталик пул мукофоти белгилансин.

2. Мазкур Фармонни бажариш билан боғлиқ сарф-харажатлар республика бюджети маблаг­лари ҳисобидан амалга оширилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ва­зирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Миллий хавф­сизлик хизмати, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги Молия вазирли­ги ва Марказий банк билан биргаликда Ик­кинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва ногирон­ларига ушбу пул мукофотининг тантанали ва

байрамона вазиятда топширилишини таъмин­ласин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлик­лари Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Бадий академия, Хотин-қизлар қўмитаси, Республика Маънавият тарғибот маркази, «Нуроний» ва «Маҳалла» жамғармалари, бошқа жамоат ташкилотлари билан биргаликда Вата­нимиз озодлиги ва шаъну шарафи ҳимоячиларига бағишланган махсус учрашувлар ва маърифий-бадий кечалар ўтказсин.

5. Ушбу Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.М.Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
2013 йил 25 апрель
ПФ-4536-сон.

ЯРМАРКА ЯКУНЛАНДИ. ИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

**ТОШКЕНТДА VI ИННОВАЦИОН ҒОЯЛАР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
ВА ЛОЙИХАЛАР РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИ НИҲОЯСИГА ЕТДИ**

«Ўзэкспомарказ»да 24-26 апрель кунлари бўлиб ўтган VI Инновацион ғоялар, техноло­гиялар ва лойиҳалар республика ярмарка­сида мамлакатимиз олимлари ва мутахас­сислари томонидан яратилган янги ишлан­маларни жорий этиш бўйича умумий қиймати 12 млрд 300 млн сўмдан ортиқ 360 дан зиёд шартнома имзоланди.

Мазкур инновациялар ярмаркаси Президен­тимиз Ислам Каримов томонидан мамлакатимизда инновацион иқтисодиётни шакллантириш ва шу мақсадда ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ҳамда технологик янгилаш бўйича белгилаб берилган вази­фалар ижросини таъминлаш доирасида ҳар йили ўтказиб келинмоқда.

Мамлакатимизда илм-фан ва ишлаб чиқаришни интеграциялаштириш бўйича йўлга қўйилган самарали тизим миллий иқтисодиётимизни мо­дернизация қилиш, Ўзбекистоннинг илмий сало­ҳиятини юксалтириш имконини бермоқда. Бу бо­радаги ишлар олимлар ва ҳўжалик юри­тувчиларнинг муайян ишлаб чиқариш вази­фаларини бажаришда ўзаро манфаатли ҳамкорлиги, илмий-техник янгиларни ўзлаштириш орқали амал­га оширилмоқда.

Моҳиятига кўра, янада юксак натижалар бе­раётган янги ва шу билан бирга, мунтазам та­комиллашиб бораётган технология ҳисобланган аънавий Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар республика ярмаркаси бундай ҳамкор­лик самарадорлигини оширишнинг муҳим воси­тасига айланмоқда. Бу галги ярмаркада мамла­катимизнинг юздан ортиқ илмий, илмий-тадқи­қот муассасалари, олий ўқув юр­тлари ва тажриба-конструкторлик ташкилотларининг қарийб 550

технология ҳамда иш­ланмалари намойиш этилди. Янгиликларнинг аксарияти реал ишлаб чиқаришга жорий этишга тўлиқ тайёр бўлиб, бугунги кун талабларига жавоб берадиган янги матери­аллар, юқори самарали машиналар, курилмалар ва жаҳон стандартларига мос бошқа илмталаб ма­хсулотлар яратишга кўмаклашадиган экспортбоп ҳамда импорт ўрнини босадиган технологиялардир.

Ярмаркада тақдим этилган саноат намуна­лари, технология ва оригинал лойиҳалар миллий иқтисодиётимиз ҳамда ижтимоий соҳаларни ри­вожлантиришга хизмат қиладиган беш асосий йўна­лиш бўйича тақсимланди. Чунончи, уларнинг кўпчи­лиги ярмаркада имзоланган шартномалар нати­жасида яқин вақт ичида саноат, қишлоқ ҳўжали­ги, соғлиқни сақлаш, фармацевтика, ахборот тех­нологиялари, илм-фан, таълим соҳасига жорий этилади. Бунда маҳаллий хом ашё ва материал­лар, жумладан, чиқиндилардан кенг фойдаланиш, экологик хавфсизликни таъминлаш ушбу барча ишланмаларнинг ўзига хос хусусиятларидандир.

Мисол учун, «Жиззах пластмасса» очик акция­дорлик жамияти пилла қурти гўмбагини қайта ишлаш бўйича Фанлар академиясининг Полимер­лар кимёси ва физикаси институтида ишлаб чи­қилган чиқиндисиз комплекс технологияни ўзлаш­тиради. «Аммофос-Максам» очик акциядорлик жа­миятида Умумий ва ноорганик кимё институти билан ярмаркада тузилган шартномага мувофиқ мо­дификация қилинган фосфогипс қўшилган цемент ишлаб чиқарадиган тажриба-саноат корхонаси ташкил этилади.

«Ўзпахтасаноат» уюшмаси Фанлар академиясининг Механика ва иншоотлар

Қонунчиликдаги янгиликлар

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

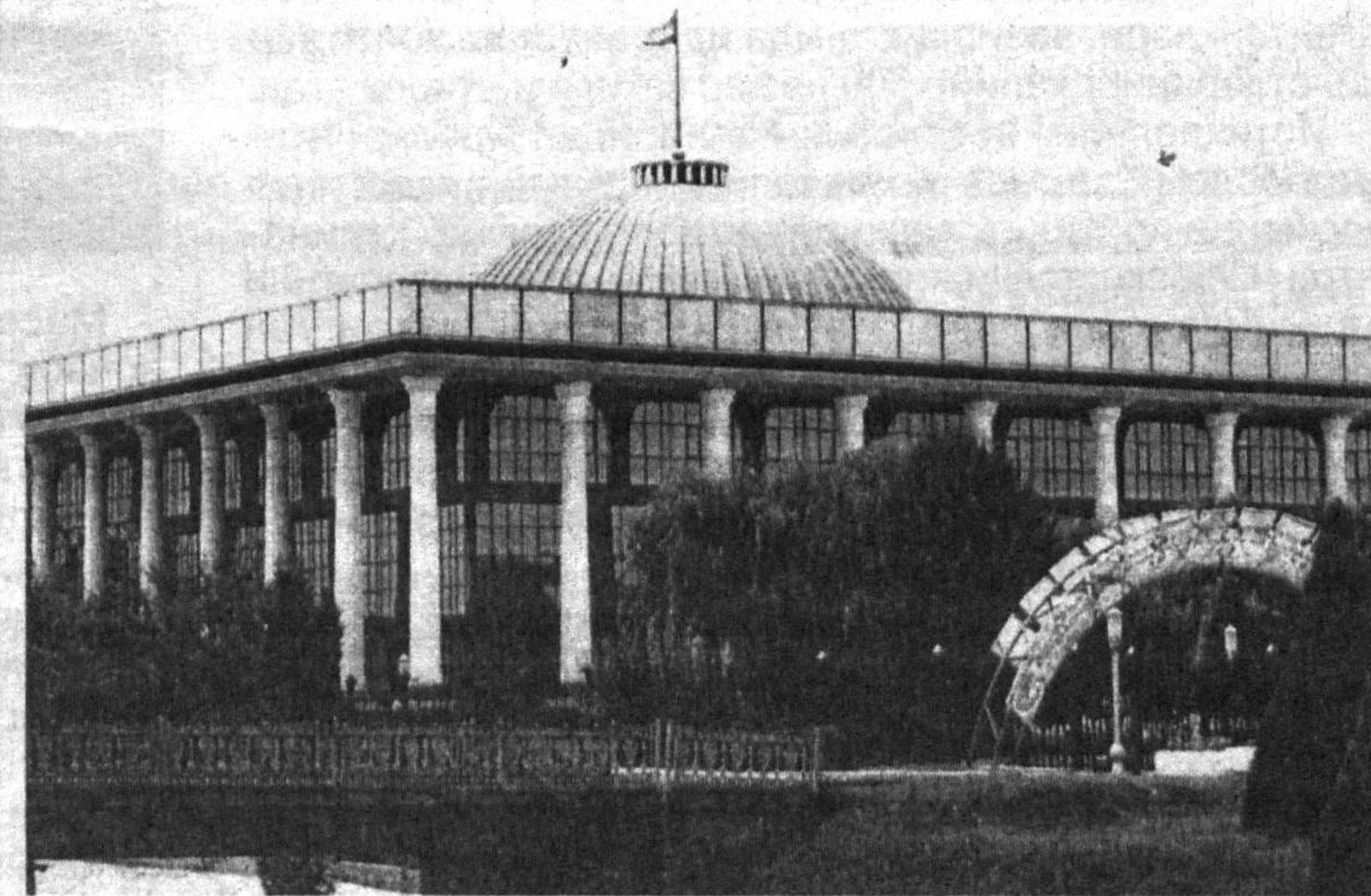
Тақдим этилаётган ҳужжат­ларнинг тўлиқ матни билан www.norma.uz сайтида тани­шиб чиқишингиз мумкин.

ҚОНУН ЧИҚАРУВЧИЛАРНИНГ РЕГЛАМЕНТИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛДИ

18.04.2013 йилдаги ЎРК-349-сон Қонун билан «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Регламенти тўғрисида»ги Қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Уларга мувофиқ Қонунчилик палатасининг Кенгаши ҳузурида Қонунчилик палатаси девони ходимлари орасидан уч кишидан иборат таркибда Киритиладиган қонун лойиҳаларини ва бошқа норма­тив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини кўриб чиқишни ташкил этиш бўйича мувофиқлаштирувчи гуруҳ тузилади.

Тузатишлар билан Қонунчилик палатасининг киритилган қонун лойиҳасини, агар айни шу масала бўйича қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилинган бўлса, қайтариб юбориш ҳуқуқи мустақ­камланган.

Қонун лойиҳасини кўриб чиқишга қабул қилиш тартибига ҳам тузатиш киритилди. Эндиликда Палата Кенгаши ўз мажлисида қонун лойиҳасини дастлабки тарзда кўриб чиқиш учун масъул қўмитани белгилайди, у бир вақтнинг ўзида сиёсий партиялар фракциялари ва депутатлар гуруҳларига юборилади. Уларнинг фикр ва таклиф­ларисиз масъул қўмита унга доир ўз хулосасини чиқаришга ҳақли эмас.

Қонун лойиҳаси биринчи ва кейинги ўқишларда кўриб чиқи­лаётганда маърузачи депутатларга фракцияларнинг ҳисобга оли­ниши шарт бўлган фикрлари ва таклифларини етказиши керак. Давлат бюджети лойиҳасини муҳокама қилиш чоғида ҳам худди шундай таомилга риоя этилиши керак.

Қонун «Халқ сўзи» газетасида расман эълон қилинган кун – 2013 йил 19 апрелдан кучга кирди.

ЭНГ ОЛИС БУРЧАКЛАРГА – ЗАМОНАВИЙ СЕРВИС

Президентнинг 17.04.2013 йилдаги ПҚ-1957-сон қарори билан 2013–2016 йилларда қишлоқ жойларда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини жадал ривожлантириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар қабул қилинди. Уларни амалга оширишга мо­лиялаштиришнинг барча манбаларидан 906 млрд сўм сарфлаш режалаштирилди.

У билан маъқулланган Дастурда алоқа ва ахборотлаштириш, сайёҳлик хизматлари, савдо ва умумий овқатланиш ҳажмини 2 баравар, компьютерда дастурлаш, молиявий ва соғлиқни сақлаш хизматларини 1,8 баравар, транспорт

ЯРМАРКА ЯКУНЛАНДИ. ИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

1-бетда сейсмик мустаҳкамлиги институтидан айланадиган валларни мувозанатлаштирувчи электрон технологияни харид қилди. Бунинг самарасида соҳа корхоналарида усуналарнинг иш сифати ва чидамлилиги ортади. Уюшманинг олимлар билан инновацион ҳамкорлик самарадорлиги йилдан-йилга ошиб бормоқда. 2008 йилда ўтган дастлабки ярмаркада «Ўзпахтасаноат» тўққизта шартнома тузган бўлса, бу галги ярмаркада уларнинг сони ўн баравардан ошди.

Иқтисодиёти жадал ривожланиб бораётган мамлакатимизда энергетика, хусусан, қайта тикланадиган энергия манбаларидан қувват оладиган муқобил энергетикани ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Фанлар академияси «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Физика-техника институти мутахассислари томонидан кўплаб шундай технологиялар яратилди. Инсти-

тут ҳузурида қуёш энергиясидан фойдаланадиган турли русумдаги фотоэлектр тизимлари, жумладан, электр ва иссиқлик энергиясини олиш, шунингдек, сув иситиш учун паст қувватга эга фотоэлектр тизимлар ишлаб чиқарадиган корхоналар ташкил этилди. Ярмаркада уларни сотиб олиш учун умумий қиймати 200 миллион сўмдан ортиқ ўттизга яқин шартнома имзоланди. Уларнинг асосий истеъмолчилари орасида чекка туманларда жойлашган фермер хўжаликлари ҳам бор.

Олий ўқув юртларининг илм-фан салоҳияти йил сайин ошиб бормоқда. Мазкур ярмаркада Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тизимидаги ўқув юртлари тақдим этган қарийб 200 ишланманинг аксарияти талабалар иштирокида яратилган бўлиб, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий юксалтиришга қаратилган.

Ярмаркада «Ўзинфоком» маркази томонидан намойиш этилган «e-communal.uz» портали ҳам катта қизиқиш уйғотди. У уй-жой-коммунал хўжалигига тааллуқли барча маълумотларни, шунингдек, бир қанча интерфаол хизматлар, чунончи, коммунал хўжалиги органларига мурожаат қилиш, истеъмолчи ҳисобрақамининг ҳолати тўғрисида ахборот олиш хизматларини кўрсатади. Муҳими, бу порталдан барча фуқаролар бепул фойдаланиши мумкин.

Ярмарка доирасида бўлиб ўтган уч илмий-амалий семинарда инновацион тараққиётнинг ҳудудий муаммолари, қишлоқ хўжалиги самарадорлигини ошириш учун янги технология ҳамда ишланмалар, шунингдек, ёш олимлар ва талабалар салоҳиятини инновация фаолиятини ривожлантиришга жалб қилиш бўйича долзарб масалалар муҳокама этилди. Бундан ташқари, «Ўзбекистонда инновация фаолиятини янада ривожланти-

ришнинг долзарб масалалари» мавзuida давра суҳбати ҳам бўлиб ўтди.

VI Инновацион гоёлар, технологиялар ва лойиҳалар республика ярмаркаси унда тақдим этилган барча асосий тармоқлар ва йўналишларни ўз ичига олган етти номинация бўйича энг яхши инновация лойиҳаси учун танлов ғолибларини мукофотлаш билан яқунланди.

БАРҚАРОР ВА ЖАДАЛ РИВОЖЛАНИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ ПОЙТАХТИМИЗДА VI ТОШКЕНТ ХАЛҚАРО ИНВЕСТИЦИЯ-МОЛИЯ ФОРУМИ БЎЛИБ ЎТДИ

Тадбир «Saipro» ахборот-рейтинг агентлиги томонидан Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги ҳамда «Ўзинфоинвест» агентлиги билан ҳамкорликда ташкил этилди.

Олтинчи мартаба ўтказилган ушбу анжуман Марказий Осиё минтақасида инвесторларнинг интерфаол мулоқоти учун катта имконият яратди. Форумда мамлакатимиз ва хориждаги суғурта, лизинг, аудиторлик ва инвестиция компаниялари, молия институтлари, рейтинг агентликлари, вазирлик ҳамда идоралар, жамоат ташкилотларининг қарийб 600 нафар вакили иштирок этди.

Истиқлолнинг дастлабки йилларидан Президентимиз Ислон Каримов раҳнамолигида қулай инвестиция муҳитини яратишга алоҳида эътибор қаратиб келинаётгани Ўзбекистоннинг инвестициявий жозибадорлигини таъминламоқда. Мамлакатимизда шакллантирилган хорижий сармоядорлар ҳуқуқлари қафолатлари, сармоядорлар учун муайян преференциялар тақдим этишга оид қоидаларни ўзида мужассам этган миллий инвестиция қонунчилиги МДХ давлатлари ичидаги энг илғор ва мукаммал қонунчиликдир.

2013 йил биринчи чораги яқунларига кўра, ўзлаштирилган инвестициялар ҳажми 7,2 фоиз, жумладан, хорижий инвестициялар 35,5 фоизни ташкил қилди. 587 ишлаб чиқариш объекти ишга туширилди, умумий қиймати 4,3 млрд АҚШ долларига тенг янги 114 инвестиция лойиҳаси амалга оширилмоқда.

Форумда мамлакатимиз ишлаб чиқариш қувватларини модернизация қилиш лойиҳаларини амалга оширишда «Навоий» ва «Ангрен» эркин индустриал-иқтисодий зоналари муҳим аҳамият касб этаётгани таъкидланди.

Масалан, «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси ташкил этилганидан буён 12 корхона фойдаланишга топширилди ва ўтган йили улар томонидан қиймати қарийб 80 млрд сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Аккумулятор симларини, автомобиль газ баллонларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш, мобил ва стационар телефонлар, модем ҳамда интернет-приставкаларни ҳамкорликда ишлаб чиқариш каби юқори технологияли яна етти лойиҳани ҳаётга татбиқ этиш давом этмоқда.

Тошкент вилоятининг ишлаб чиқариш ва ресурс салоҳиятидан фойдаланиш муҳимлиги эътиборга олинди, «Ангрен» махсус индустриал зонаси ташкил этилган эди. Ушбу зонада фаолият юритадиган корхоналарга инвестициялар ҳажмига қараб 3 йилдан 7 йилгача солиқ ва божхона соҳасида кенг имтиёзлар ва преференциялар берилди, уларнинг инфратузилма объектлари ҳамда

коммуникацияларга қафолатли уланиши таъминланади.

Буларнинг барчаси минтақавий ривожланиш ва ташқи бозорларга мўлжалланган юқори самарали ишлаб чиқаришларни жойлаштириш сиёсатини амалга ошириш, логистика ҳамда транспорт инфратузилмасининг замонавий тизимларини ташкил этиш имконини бермоқда.

Президентимиз Ислон Каримовнинг 2012 йил 21 ноябрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг 2013 йилги Инвестиция дастури тўғрисида»ги қарорида замонавий янги ишлаб чиқаришларни ташкил этиш, корхоналарни модернизация қилиш, техник ҳамда технологик янгилаш, транспорт, муҳандислик-коммуникация, ижтимоий инфратузилмани жадал ривожлантиришга қаратилган стратегик аҳамиятга эга инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш ва шу асосда янги иш ўринларини ташкил этиш вазифалари белгиланган.

Мазкур ҳужжатда 370 дан ортиқ стратегик муҳим лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилган. Ушбу мақсадлар учун ажратиладиган 13 миллиард долларнинг 75 фоизи ички манбалар ҳисобига тўғри келса, қолган қисмини хорижий инвестициялар ташкил этади. Жами капитал қўйилмаларнинг қарийб тўртдан уч қисми янги курилишлар, ишлаб чиқаришларни реконструкция ва модернизация қилиш ҳисобига тўғри келади.

Форумда нефть-газ, нефть-кимё ва кимё, телекоммуникациялар, ёқилғи-энергетика комплекси, машинасозлик, металлургия, тоғ-кон, фармацевтика саноати каби соҳаларни ривожлантириш масалалари муҳокама этилди. Форум доирасида Суғурталаш ва қайта суғурталаш бўйича VI Тошкент халқаро конференцияси ҳамда Банклар, лизинг ва инвестициялар бўйича II Тошкент халқаро анжумани ҳам бўлиб ўтди.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

МДХ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	29.04.2013	1	0,7846	1	1,0239	1	0,0251
Арманистон	26.04.2013	1	411,33	1	535,63	1	13,14
Беларусь	22.04.2013	1	8650,00	1	11320,00	1	276,50
Грузия	29.04.2013	1	1,6497	1	2,1448	100	5,2842
Қозоғистон	29.04.2013	1	151,17	1	196,72	1	4,83
Қирғизистон	30.04.2013	1	48,1717	1	63,0543	1	1,5412
Латвия	30.04.2013	1	0,539000	1	0,702804	1	0,017200
Литва	30.04.2013	1	2,6433	1	3,4528	1	0,084477
Молдова	29.04.2013	1	12,3013	1	15,9973	1	0,3926
Россия	30.04.2013	1	31,2559	1	40,8358	-	-
Тожикистон	29.04.2013	1	4,7601	1	6,1672	1	0,1550
Украина	29.04.2013	100	799,3000	100	1039,0101	10	2,5603
Эстония	31.12.2010	1	11,7107	1	15,6466	1	0,383246

Манба: www.prime-tass.ru

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ СЎМГА НИСБАТАН ҚИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2013 йил 30 апрелдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	2129,85	1 Польша злотийси	650,13
1 Англия фунт стерлинги	3204,48	1 СДР	3105,69
1 Дания кронаси	361,38	1 Туркия лираси	1150,46
1 БАА дирҳами	562,10	1 Швейцария франки	2192,43
1 АҚШ доллари	2064,61	1 ЕВРО	2692,13
1 Миср фунти	298,09	10 Жанубий Корея вони	18,65
1 Исландия кронаси	17,61	10 Япония иенаси	211,65
1 Канада доллари	2034,10	1 Россия рубли	66,13
1 Хитой юани	334,91	1 Украина гривнаси	258,30
1 Малайзия ринггити	681,61		

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган

УШБУ СОНДА:

- ✓ **УСТУВОРЛИКЛАР**
  - Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармони
  - Ярмарка яқунланди. Иш давом этмоқда
  - Барқарор ва жадал ривожланишнинг муҳим омили
  - Валюталар курси **1-2-бетлар**

- ✓ **ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР**
  - Янги ҳужжатларни тақдим этамиз **1, 3-бетлар**
- ✓ **БИЗНИНГ МАСЛАХАТЛАР**
  - Жамоат ташкилотингиз учун имтиёз узайтирилган
  - Бизда мажбурий аудиторлик текшируви ўтказилди?
  - ✓ **ХЎЖАЛИК ҲУҚУҚИ** **4-5-бетлар**
  - Инвестициялар учун хозирбали зоналар **5-бет**

- ✓ **КАДРЛАР БЎЛИМИ**
  - Сизни шунчаки унуттишгандир...
  - Ўриндошлик учун 30% **6-бет**
- ✓ **ПАСПОРТ МАСАЛАЛАРИ**
  - Биометрик паспортнинг афзалликлари
  - Таълим учун тўлов ва солиқ имтиёзи **7-бет**
- ✓ **КРИМИНАЛИСТ ЭКСПЕРТ ЁН ДАФТАРИДАН**
  - Жиноий йўл билан ҳужжат тўғрилаб **8-бет**

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

1-бетда

хизматлари, технологик ускуналар ва машиный техникани таъмирлаш ва уларга техник хизмат кўрсатишни 1,9 баравар ошириш назарда тутилган.

Хусусан, қуйидаги вазифаларни амалга ошириш режалаштирилган:

- қишлоқ АТСларида ускуналарни таъмирловчи 55 та янги сервис шохобчаларини ташкил этиш;
- 200 касб-ҳунар коллежларини «ZiyoNET» тармоғига улаш;
- Жиззах, Тошкент, Фарғона ва Хоразм вилоятларида 5 та рақамли телевизион узаткичларни ўрнатиш;
- вилоятлараро ва туманлараро йўналишларда даврий нашрларни тарқатиш учун 134 та автомобиль харид қилиш;
- 200 та қишлоқ почта бўлинмалари почтачиларини аҳолидан тўловларни қабул қилиш учун кўча банк терминаллари билан таъминлаш;
- қишлоқларда 35,6 мингта тўлов терминалларини ўрнатиш;
- 49 та лизинг компаниялари бўлинмалари, 111 та мини-банклар, 259 та махсус омонат кассаларини барпо этиш;

- республиканинг барча минтақаларида 14 та сайёҳлик қишлоқ йўналишларини ишлаб чиқиб, жорий этиш;
- 8 та замонавий меҳмонхона, 1 та кемпинг, 1 та мотель қуриш;

- 4,1 мингта чакана савдо, 1,1 мингта умумий овқатланиш корхонаси, 213 та «Гузар» савдо-маиший мажмуаси, 10,6 мингта маиший хизмат кўрсатиш корхоналари барпо этиш;

- 170 та касб-ҳунар коллежлари негизда касбий таълим курслари ташкил этиш;

- спорт секциялари тармоғини 2 баравар кенгайтириш;

- 228 та қишлоқ тиббиёт муассасалари негизда пуллик терапевтик, стоматологик хизматлар кўрсатилишини, фитобарлар ва «Дори Дармон» АК дорихоналари филиалларини ташкил этиш;

- зооветхизматлар кўрсатиш ва ҳайвонларни сунъий қочиратиш бўйича 70 та шохобча, минерал ўғитлар, кимёвий препаратлар ва ўсимликларни ҳимоялаш воситалари реализация қилинадиган 157 та шохобча ҳамда аҳолидан сотиб олиб қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрловчи 157 та шохобча ва бошқаларни барпо этиш.

Қарор билан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликларига бир ой муддатда, 2013–2016 йилларда қишлоқ жойларда хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини жадал ривожлантириш ҳудудий дастурларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш вазифаси топширилди. Шунингдек улар:

тегишли коэффициентларни қўлламаган ҳолда ёки давлат мулкани хорижий инвесторларга сотишда тендер савдоларини ўтказувчи Давлат комиссияси томонидан тасдиқланадиган рўйхатлар бўйича инвестиция мажбуриятларини қабул қилган ҳолда ноль даражали харид қиймати бўйича сотиш шартларида фойдаланилмаётган бинолар ва хоналарни **тадбиркорлик субъектларига** ижара тўловининг энг кам ставкаси бўйича **ижарага беришлари**;

«бир ойна» тартиби бўйича хизмат кўрсатиш соҳаси объектларини барпо этиш учун тадбиркорлик субъектларига **ер участкалари ажратиб беришни** ва бунда лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқишда, кадастр ҳужжатларини расмийлаштиришда кўмаклашишни тезлаштирилган ҳолда хизмат кўрсатиш соҳаси объектларини муҳандислик коммуникацияларига ҳамда ишлаб чиқариш инфратузилмасига улашни таъминлашлари шарт.

Қарор билан белгиланишича, 2013–2016 йиллар даврида ўз вақтида солиқлар ва бошқа мажбурий тўлов-

ларни тўлайдиган, солиқ ва статистика органларига ҳисоботларни топширадиган, шунингдек ўсиш ва рентабелликнинг барқарор суръатларини таъминлайдиган қишлоқ жойларда хизматлар кўрсатадиган кичик тадбиркорлик субъектларининг молия-ҳўжалик фаолияти **текширувлардан холи этилади**.

Кичик бизнес **2017 йилгача фойда солиғи ва ЯСТ тўлашдан озод этилган** хизматлар рўйхати янги хизматлар билан тўлдирилди.

ВАҚТИНЧАЛИК ОЛИБ КЕЛУВЧИЛАР УЧУН ҚОИДАЛАР ЎЗГАРТИРИЛДИ

Вазирлар Маҳкамасининг 13.04.2013 йилдаги 106-сон қарори билан Товарлар ва транспорт воситаларини вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш) божхона режимига қўйиш қоидалари ҳамда Товарлар ва транспорт воситаларини юк божхона декларацияси расмийлаштирмасдан вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш) қоидалари тасдиқланди. Вазирлар Маҳкамасининг 17.08.2004 йилдаги «Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар ва транспорт воситаларини четдан вақтинчалик олиб келиш шартлари тўғрисида»ги 399-сон қарори ўз кучини йўқотган деб топилди.

Янги Қарор билан вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш) мумкин бўлмаган товарлар рўйхати белгиланди.

Товарлар ва транспорт воситаларини вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш) божхона режимига қўйиш қоидаларига мувофиқ товарларни ушбу режимга қўйишнинг шартлари уларга декларация тўлдириш, уларни идентификациялаш имкониятини ва божхона тўловлари тўлашни таъминлаш, шунингдек агар товар ваколатли органлар томонидан назорат қилиниши керак бўлса, уларнинг рухсатномаларини тақдим этиш ҳисобланади.

Ваколатли шахсга вақтинчалик четдан олиб келишга (четга олиб чиқишга) рухсатнома давлат божхона хизматининг ҳудудий органи томонидан берилади. Қоидалар билан уни олиш учун зарур ҳужжатлар рўйхати белгиланган.

Товарлар вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш) божхона режимига қўйилиши мумкин бўлган муддат бундай четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш)нинг мақсадлари ва ҳолатларидан келиб чиққан ҳолда белгиланади ва узайтирилади, бироқ товарларнинг божхона режимда бўлишининг умумий муддати икки йилдан ортиқ бўлиши мумкин эмас. Ушбу Қоидаларга 4-иловада кўрсатилган товарлар учун вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш)нинг кўпроқ муддатлари белгиланиши мумкин.

Товарларни вақтинча четдан олиб келишда улар вақтинчалик четдан олиб келиш божхона режимда расмийлаштирилган пайтдан бошлаб божхона божлари ва солиқлар тўлашдан қисман озод этиш қўлланилади. Бу ҳолда даврий божхона тўловлари ундирилади. Қоидаларда божхона божлари ва солиқлар тўлашдан тўлиқ озод этилган товарлар рўйхати ҳам назарда тутилган.

Товарлар ва транспорт воситаларини юк божхона декларацияси расмийлаштирмасдан вақтинчалик четдан олиб келиш (четга олиб чиқиш) қоидаларига мувофиқ қуйидагилар божхона тўловларини тўлашдан озод этилади:

қиймати белгиланган энг кам ойлик иш ҳақининг ўн баравари миқдоридан ошмайдиган товарлар;

шахсий эҳтиёжларни қондириш учун мўлжалланган хорижий фуқаролар ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшаш жойига эга бўлмаган фуқаролиги

бўлмаган шахслар томонидан олиб келинган товарлар. Автотранспорт воситалари тўловлардан бир йил мобайнида уч ойгача бўлган муддатга тўлиқ озод қилинади. Қайтариб олиб чиқиб кетиш таъминланмаганда ёки кўрсатиб ўтилган даврда автотранспорт воситасининг тегишли божхона режими расмийлаштирилганда қайтариб олиб чиқиб кетишнинг муддати ўтган ҳар бир куни учун двигатель ҳажмининг ҳар куб сантиметри учун 0,01 АҚШ доллари миқдоридан йиғим ундирилади;

вақтинчалик четдан олиб келинадиган (четга олиб чиқиладиган) транспорт воситалари, уларга эҳтиёт қисмлар, бутловчи буюмлар ва транспорт асбоб-ускуналари, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ҳудудига ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан йўловчилар ва юкларни халқаро ташувларда фойдаланиладиган контейнерлар, поддонлар ва кўп марталаб фойдаланиладиган идишлар ва упаковаларнинг бошқа турлари (уларни вақтинчалик олиб келишга (олиб чиқишга) уч ойдан кўп бўлмаган муддатга рухсат этилади). Бунда олиб келинаётган транспорт воситалари хорижий давлатда, олиб чиқилаётгани Ўзбекистон Республикасида рўйхатдан ўтказилган бўлиши керак;

шахсий эҳтиёжларни қондириш учун мўлжалланган, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва Ўзбекистонда доимий яшаш жойига эга бўлган фуқаролиги бўлмаган шахслар томонидан четга олиб чиқиладиган товарлар. Автотранспорт божхона тўловларидан бир йил мобайнида уч ойгача бўлган муддатга озод қилинади. Уни қайтариб олиб келиш ёки тегишли божхона режимда расмийлаштирилмаган ҳолда қайтариб олиб келишнинг муддати ўтган ҳар бир куни учун двигатель ҳажмининг ҳар куб сантиметри учун 0,01 АҚШ доллари миқдоридан йиғим ундирилади;

йўловчилар ва юкларни халқаро темир йўл транспортарида ташишда фойдаланиладиган темирйўл транспорт воситалари.

«ТИЛ УЧУН» УСТАМАЛАР

Вазирлар Маҳкамасининг 19.04.2013 йилдаги 109-сон қарори билан Вазирлар Маҳкамасининг 29.09.1994 йилдаги «Халқ таълими ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш шартларини тартибга солиш тўғрисида»ги 490-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

2013 йил 1 сентябрдан бошлаб таълим муассасаларининг чет тиллар, хорижий филология, чет тили ва таржима йўналишларининг касбий ва махсус фанлари профессор-ўқитувчилари ва ўқитувчиларига қишлоқ жойларда жойлашган таълим муассасаларида – лавозим маошларига базавий лавозим маошининг (тариф ставкасининг) 30 фоизи миқдоридан, қолган таълим муассасаларида – 15 фоизи миқдоридан ойлик устамалар белгиланади, бунда қуйидагилар мажбурийдир: асосий ишидан ажралган ҳолда камида 144 соат давом этадиган дастур бўйича белгиланган тартибда малака ошириш;

Давлат тест маркази томонидан ўтказиладиган тест синовларидан ўтиш ва тегишли сертификат олиш.

Давлат бюджети маблағлари ҳисобига молиялаштирилган олий таълим муассасаларида профессор-ўқитувчилар таркибига (чет тиллар, хорижий филология, чет тили ва таржима йўналишларининг касбий ва махсус фанлари ўқитувчилари бундан мустасно), шу жумладан меҳнатга соатбай ҳақ тўлаш шартларида ўқув машғулотлари олиб боровчи профессор-ўқитувчилар таркибига базавий лавозим маошининг (меҳнатга соатбай ҳақ тўлаш миқдорининг) 25 фоизидан 40 фоизгача бўлган миқдорда ойлик устамалар белгиланади. Бунда чет тилида ўқув фанини ўқитиш курсининг давомийлиги бир семестрда камида 36 соатни ташкил этиши керак.

Шуни эслатиб ўтамизки, илгари олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг профессор-ўқитувчиларига лавозим маошларига устамалар:

Европа чет тилларидан биттасини билганлик учун – 7 фоиз миқдоридан;

Европа чет тилларидан бир нечтасини билганлик учун – 10 фоиз миқдоридан;

шарқ тилларини ва кам қўлланиладиган чет тилларни билганлик учун – 15 фоиз миқдоридан этиб белгиланган эди.

Тақдим этилган ҳужжатларга қисқача шарҳларни эксперт-юрисгимиз Елена ЕРМОХИНА тайёрлади.

ЖАМОАТ ТАШКИЛОТИНИГИЗ УЧУН ИМТИЁЗ УЗАЙТИРИЛГАН

Корхона Тошкент вилоятида 2001 йил 1 февралда «O`quv klubi» жамоат бирлашмалари корхоналари шаклида давлат рўйхатидан ўтган.

Берилган гувоҳномага асосан қуйидаги фаолият тури кодларига эга:

мулкчилик шакли: 141;

ташкилий-ҳуқуқий шакли: 1120;

ХХТУТ: 92200;

КТУТ: 05940386.

Корхонамиз давлат ташкилотининг нотижорат ташкилоти қошида ташкил этилган (Адлия вазирлигида рўйхатдан ўтган) ва фаолият предметлари қуйидагилар ҳисобланади:

– ишчиларни ва бошқа ходимларни тайёрлаш ва малакасини ошириш;

– бошқа фаолиятлар.

Сиздан корхонамиз томонидан бюджет ва бюджетдан ташқари мақсадли жамғармалар бўйича солиқ ва мажбурий тўловларни ҳисоблаш тартиби юзасидан тушунтириш беришингизни сўраймиз.

Корхона раҳбари.

– «O`quv klubi» корхонасининг ташкилий-ҳуқуқий шакли 1120 – жамоат бирлашмалари корхоналари коди билан нотижорат ташкилотининг қошида очилиб, асосий фаолияти бўйича аҳолига пуллик хизмат кўрсатади. Ўз навбатида, Солиқ кодекси 17-моддасининг биринчи қисмида нотижорат ташкилотлари деганда фойда олишни фаолиятининг асосий мақсади қилиб олмаган ва олинган даромадларни ўз қатнашчилари (аъзолари) ўртасида тақсимламайдиган юридик шахслар тушунилиши белгиланган. Шунингдек, «O`quv klubi» корхонасининг молиявий маблағлари бюджетдан ёки аъзолик бадаллари ҳисобидан эмас, балки аҳолига кўрсатилган пуллик хизматлар ҳисобидан шаклланади. 1120 (жамоат бирлашмалари корхоналари) коди эса хўжалик юритувчи субъектларнинг ташкилий-ҳуқуқий таснифлагичи бўйича тижорат ташкилоти эканлигидан далолат беради.

Юқоридаги асослардан келиб чиқиб:

Сизнинг «O`quv klubi» корхонаси нотижорат ташкилотининг қошида очилганлиги ва молиявий маблағлари аҳолига кўрсатилган пуллик хизматлар ҳисобидан шаклланишини инобатга олиб, корхона тижорат фаолиятини амалга оширувчи хўжалик субъектлари қаторида солиқ ва мажбурий тўловларни амалга оширади.

Кичик тадбиркорлик (бизнес) субъектларига тегишли бўлган корхоналар ва ташкилотлар классификациясига (ВМнинг 11.10.2003 йилдаги 439-сон қарори билан тасдиқланган) кўра асосий фаолияти корхонанинг Халқ хўжалиги тармоқларининг умумдавлат таснифлагичи (ХХТУТ) бўйича 92200, яъни ишчиларни ва бошқа ходимларни тайёрлаш ва малакасини ошириш бўлган корхоналар ходимларининг сони:

– 1 кишидан 11 кишигача бўлса – микрофирма;

– 11 кишидан 25 кишигача бўлса – кичик корхона бўлиши белгиланган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, «O`quv klubi»нинг ходимлари сони 25 кишигача бўлса, солиқ солишининг соддалаштирилган тартибда қолиши мумкин. Ходимларининг сони 25 кишидан ортқ бўлса, умумбелгиланган тартибда солиқларни тўлаш тартибига ўтади.

Бунда асосий фаолиятдан ташқари бошқа даромадларга, масалан, бино, иншоотларни ижарага беришдан олинган даромадларга:

– солиқ солишининг соддалаштирил-

ган тартибда асосий фаолият учун белгиланган ставка бўйича ЯСТни;

– умумбелгиланган солиқларни тўлаш тартиби учун ўрнатилган барча солиқларни (ККС, фойда солиғи, ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи) ҳисоблаб ёзади.

Корхона тегишли ваколатли органларнинг жисмоний тарбия, спорт ва таълим муассасаларига тегишлилиги тўғрисидаги хулосасига эга бўлган тақдирда қуйидаги имтиёзларга эга бўлиши мумкин:

юридик шахсларнинг солиқ солинадиган фойдаси жисмоний тарбия ва спорт муассасаларига, таълим муассасаларига бериладиган бадаллар, ҳомийлик ва хайрия тариқасидаги маблағлар суммасига камайтирилади, бироқ солиқ солинадиган фойданинг 2 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда (СКнинг 159-моддаси);

олий, ўрта, ўрта махсус, касб-хунар ўқув юртларида, шунингдек кадрларнинг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш билан шуғулланувчи ташкилотларда таълим беришнинг ҳақ эвазига ўқитишга доир қисми бўйича хизматлари бўйича оборотлари ҚКСдан озод этилади (СКнинг 208-моддаси);

юридик шахсларнинг мол-мулки бўйича солиқ солинадиган база таълим, жисмоний тарбия ва спорт, ижтимоий таъминот соҳасига қирадиган ижтимоий-маданий соҳа объектларининг ўртача йиллик қолдиқ қийматига (ўртача йиллик қийматига) камайтирилади (СКнинг 269-моддаси);

таълим ташкилотлари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни амалга оширишда фойдаланадиган ер участкалари ер солиғи тўлашдан озод қилинади (СКнинг 282-моддаси биринчи қисми);

спорт ва жисмоний тарбия-соғломлаштириш мажмуалари, соғломлаштириш жойлари эгаллаган ерлар солиқ солинмайдиган ер участкалари жумласига қиради (СК 282-моддаси иккинчи қисмининг 13-банди).

Бундан ташқари, Президентнинг 10.05.2012 йилдаги ПҚ-1754-сон қарори 4-банди билан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 17 апрелдаги ПҚ-325-сон қарори 5-иловасига мувофиқ таълим соҳасида хизматлар кўрсатётган микрофирмалар ва кичик корхоналар учун фойда солиғи ҳамда ЯСТ бўйича имтиёзларнинг амал қилиш муддати 2017 йилнинг 1 январигача узайтирилган.

ВОСИТАЧИЛИК МУКОФОТИ ВА СОЛИҚ МАЖБУРИЯТИ

Мен якка тартибдаги тадбиркор сифатида телекоммуникация операторлари ва провайдерларига воситачилик хизматларини кўрсатиб, бунинг учун мукофот пули олиб тураман. Қатъий белгиланган солиқ, яъни энг кам иш ҳақининг бир баробари миқдорда даромад солиғи ва шунча миқдорда суғурта бадалини тўлаб келаман.

Мукофот пулидан қўшимча даромад солиғи тўлашим керакми?

Ушбу мукофот пулини шахсий пластик карточкамга ёки нақд пул кўринишида олишим мумкинми?

Дилмурод Ибрагимов.

– СКнинг 370-моддасида фаолиятнинг айрим турларини тавсифловчи физик кўрсаткичлардан келиб чиққан ҳолда солиқ солинадиган айрим фаолият турларини амалга оширувчи юридик шахс ва якка тартибдаги тадбиркорлар қатъий белгиланган солиқни тўловчилар ҳисобланиши белгилаб қўйилган.

Шунингдек, СКнинг 375-моддасига мувофиқ солиқ тўловчининг календарь ойида ишлаган кунлари сонидан қатъи назар, қатъий белгиланган солиқ тадбиркорлик фаолиятининг тури ва солиқ тўловчининг фаолиятни амалга ошириш жойига қараб белгиланган ставкалар бўйича тўланади.

Фаолиятнинг бир неча тури билан шуғулланувчи солиқ тўловчилар қатъий белгиланган солиқни фаолиятнинг ҳар бир тури учун белгиланган ставкалар бўйича алоҳида-алоҳида тўлайдилар.

Қатъий белгиланган солиқни ҳисоблаб чиқариш солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органлари томонидан амалга оширилади. Қатъий белгиланган солиқ тадбиркорлик фаолияти амалга оширилган ойнинг 25-кунидан кечиктирмай ҳар ойда, солиқ тўловчи давлат рўйхатидан ўтказилган жой учун белгиланган ставкалар бўйича тўланади.

«Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида» Қонуннинг (25.05.2000 йилдаги 69-II-сон) 6-моддасида якка тартибдаги тадбиркорликка таъриф берилган. Унга кўра якка тартибдаги тадбиркорлик жисмоний шахс (якка тартибдаги тадбиркор) томонидан тадбиркорлик фаолиятини юридик шахс ташкил этмаган ҳолда амалга ошириш; мустақил, ходимларни ёллаш ҳуқуқисиз, мулк ҳуқуқи асосида ўзига тегишли бўлган мол-мулк негизда, шунингдек мол-мулкка эгалик қилиш ва (ёки) ундан фойдаланишга йўл қўядиган ўзга ашёвий ҳуқуқ асосида амалга ошириш; ўз номидан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш, ҳуқуқ ва мажбуриятларни олиш ҳамда амалга оширишни назарда тутати.

Тадбиркорлик фаолияти субъектлари барча ишлаб чиқариш харажатларининг ўрни қопланиб, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўланганидан кейин қолган даромадни (фойдани) эркин тасарруф этишга ҳақлидир (Қонуннинг 8-моддаси).

Бундан ташқари, Якка тартибдаги

тадбиркорлар томонидан миллий валютадаги банк карталаридан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низомнинг (АВ томонидан 4.09.2008 йилда 1850-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 6-бандида якка тартибдаги тадбиркор банк карталаридан фақат унинг бевосита ишлаб чиқариш, савдо, хизмат кўрсатиш ва ишларни бажариш фаолияти билан боғлиқ бўлган қуйидаги харажатлари учун тўловлар амалга оширилиши мумкинлиги белгилаб қўйилган:

а) хом ашё ва материаллар (шу жуладан, қурилиш материаллари), ярим фабрикатлар, фурнитура, асбоб-ускуналар сотиб олиш;

б) коммунал тўловлар (иситиш, иссиқ сув, ичимлик суви, оқава, электр энергияси, газ ва чиқинди учун тўловлар);

в) ижара тўловлари;

г) солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар;

д) чакана савдо фаолияти билан шуғулланувчи якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан аҳолига нақд пулга сотиш мақсадида харид қилинган товарлар учун;

е) жорий фаолияти билан боғлиқ бошқа харажатларни тўлаш учун.

Юқоридагилардан келиб чиқиб хулоса қиладиган бўлсак, телекоммуникация операторлари ва провайдерларига воситачилик хизматларини кўрсатиш фаолиятини юритиш учун якка тартибдаги тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтган бўлсангиз, унда сиз мукофот пулидан қўшимча даромад солиғи тўламайсиз, негаки сиз операторларнинг топширини бажарганингиз учун улар сизга мукофот пули беришяпти ва сиз ушбу фаолият бўйича қатъий белгиланган солиқни тўлаяпсиз.

Шунингдек, Якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан миллий валютадаги банк карталаридан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низомдан келиб чиқишича, сиз ушбу картани фақат ишлаб чиқариш фаолиятида зарур бўлган харажатлар учун фойдаланишингиз мумкин. Лекин бу ерда шуни ёддан чиқармаслик керакки, юқорида айтиб ўтилган Қонунга асосан солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўланганидан кейин қолган даромадни (фойдани) эркин тасарруф этишга ҳақлисиз, яъни ушбу пулларни ўзингизнинг шахсий (жисмоний шахс номига очилган) пластик карточкангизга ўтказишингиз мумкин.

Реклама

НОРМА «КИЧИК КОРХОНА ЭЛЕКТРОН БУХГАЛТЕРИ»

Ўзбек тилидаги қўлланмасини тақдим этамиз

Харид қилиш масалалари бўйича қуйидагиларга мурожаат қилинг:

Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч. 1/1, 6-қават.

Тел. (998 71) 283-23-74, 283-23-60. E-mail: info@norma.uz, web:www.norma.uz

Жавобларни экспертимиш Умидбек САФАРОВ тайёрлади.

ИНВЕСТИЦИЯЛАР УЧУН ЖОЗИБАЛИ ЗОНАЛАР

Яқинда Президент «Жиззах» махсус индустриал зонасини барпо этиш тўғрисида» Фармонни имзолади. Ўзбекистонда ана шундай 2 зона бор – Ангрен ва Навоийда. Оддий тадбиркор улар ҳудудида ўз фирмасини очиши мумкинми ёки йўқми, шуни билмоқчи эдим. У резидент бўлган тақдирда унга қандай солиқ имтиёзлари берилади?
К.Ким, хусусий тадбиркор.

«НАВОИЙ» ЭИИЗ

«Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси Президентнинг 2.12.2008 йилдаги ПФ-4059-сон Фармони билан ташкил этилган. У Навоий вилоятининг Кармана туманида жойлашган. Унинг 500 гектарлик майдонида солиқ, валюта ва божхона соҳаларини ўз ичига оладиган алоҳида ҳуқуқий режим, кириш, ҳозир бўлиш ва чиқишнинг, шунингдек Ўзбекистон норезиденти бўлган фуқаролар томонидан меҳнат фаолиятини амалга оширишга рухсат олишнинг соддалаштирилган тартиби амал қилади. «Навоий» ЭИИЗ фаолиятининг асосларини «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси тўғрисида низом (ВМнинг 27.01.2009 йилдаги 21-сон қарори билан тасдиқланган) белгилайди.

Замонавий хорижий юқори унумли асбоб-ускуналар ва техникани, технология линиялари ва модулларни, инновацион технологияларни жорий этиш ҳисобига юқори технологияли, жаҳон бозорларида рақобатбардош маҳсулотларнинг кенг доирасини ишлаб чиқариш ЭИИЗ ҳудудида хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг асосий йўналиши ҳисобланади. Агар сизнинг фирмангиз бундай фаолият салоҳиятига эга бўлса, сиз ЭИИЗ дирекциясига хўжалик фаолияти иштирокчилари рўйхатига киритиш ва эркин индустриал-иқтисодий зона ҳудудида рўйхатга олиниш тўғрисида ариза билан мурожаат қилишингиз мумкин. Ижобий эҳдор қабул қилинган тақдирда сиз қуйидагиларга эга бўласиз:

• **солиқ имтиёзлари.** «Навоий» ЭИИЗ резидентлари уларга киритилган инвестициялар ҳажми қуйидагича бўлган тақдирда ер солиғи, мол-мулк солиғи, фойда солиғи, ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи, ягона солиқ тўлови (кичик корхоналар учун), Республика йўл жамғармаси ва Таълим ва тиббиёт муассасаларини

реструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига мажбурий тўловлардан озод этилган:

3 млн евродан 10 млн еврогача – **7 йилга;**

10 млн евродан 30 млн еврогача – **10 йилга** ва фойда солиғи ва ЯСТ ставкалари 5 йилга – 50 фоизга пасайтирилади;

30 млн евродан ортиқ бўлганда – **15 йилга** ва фойда солиғи ва ЯСТ ставкалари **10 йилга** – 50 фоизга пасайтирилади.

• **божхона имтиёзлари.** ЭИИЗда рўйхатга олинган хўжалик юритувчи субъектлар экспортга йўналтирилган маҳсулот ишлаб чиқариш мақсадида мамлакатга олиб келинаётган асбоб-ускуналар, шунингдек хом ашё, материаллар ва бутловчи қисмлар учун **божхона тўловларидан** (божхона расмийлаштируви учун йиғимлардан ташқари) **озод қилинган.** Ўзбекистоннинг ички бозорларида сотиш учун мўлжалланган маҳсулотни ишлаб чиқариш мақсадида мамлакатга олиб кириладиган хом ашё, материаллар ва бутловчи қисмлар учун **божхона тўловлари**, агар қонун ҳужжатларида бошқа имтиёзли тартиб кўзда тутилмаган бўлса, белгиланган ставкаларнинг **50 фоизи миқдоридан** (божхона расмийлаштируви учун йиғимлардан ташқари) ундирилади, бунда уларни тўлаш муддати 180 кунгача кечиктирилиши мумкин.

«АНГРЕН» ВА «ЖИЗЗАХ» МИЗлари

«Ангрен» ва «Жиззах» махсус индустриал зоналари Президентнинг 13.04.2012 йилдаги ПФ-4436-сон Фармони билан Тошкент вилоятида ва 18.03.2013 йилдаги ПФ-4516-сон Фармони билан Жиззах вилоятида, Сирдарё вилоятининг туманидаги филиал билан бирга, ташкил этилган. Қуйидагилар улар фаолиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари ҳисобланади:

ички ва жаҳон бозорларида рақобатбардош бўлган юқори қўшилган қийматга эга маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича замонавий, юксак технологияли ишлаб чиқаришларни барпо этиш ва уларнинг самарали фаолият юритиши учун инвестициялар, энг аввало, тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб этиш борасида қулай шарт-шароитларни шакллантириш;

махсус индустриал зонага кирувчи минтақанинг ишлаб чиқариш ва ресурс салоҳиятидан комплекс ва самарали фойдаланишни таъминлаш, **минерал-хом ашё ресурсларини ва қишлоқ хўжалиги хом ашёсини янада чуқурроқ қайта ишлаш бўйича янги ишлаб чиқаришларни** барпо этиш;

махсус индустриал зона ва умуман республика корхоналари ўртасида мустақам кооперацион алоқалар ўрнатиш ҳамда саноат кооперациясини ривожлантириш асосида маҳаллий хом ашё ва материаллар негизида юксак технологияли маҳсулот ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш;

транспорт, муҳандислик-коммуникация ва ижтимоий инфратузилмани жадал ривожлантириш ҳамда самарали фойдаланиш, «Ангрен» логистика маркази салоҳиятини, юкларни автомобиль ва контейнерларда ташиш борасида яра-

тилган тизимни янада ривожлантириш ҳамда улардан кенг қўламда фойдаланишни таъминлаш.

Ушбу махсус индустриал зоналар иштирокчиси мақоми «Ангрен» ёки «Жиззах» МИЗ маъмурий кенгашларининг қарорлари билан берилади.

Фаолият юритиш муддати мобайнида махсус индустриал зоналар ҳудудида алоҳида солиқ режими ва божхона имтиёзлари амал қилади.

Солиқ имтиёзлари ва преференци-ялари. «Ангрен» ва «Жиззах» МИЗ резидентлари:

юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи, уларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни, ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғини тўлашдан, кичик корхоналар учун ягона солиқ тўлови, шунингдек Республика йўл жамғармасига мажбурий ажратмалар тўлашдан;

республикада ишлаб чиқарилмайдиган, лойиҳаларни амалга ошириш доирасида «Ангрен» ва «Жиззах» МИЗ ҳудудида Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган рўйхатлар бўйича олиб кириладиган ускуналар, бутловчи буюмлар ва материаллар бож тўловлари (божхона йиғимларидан ташқари) тўлашдан озод қилинган.

Ушбу имтиёзлар киритилган инвестицияларнинг ҳажмига қараб берилади, шу жумладан эквиваленти:

300 минг АҚШ долларидан 3 млн АҚШ долларигача бўлганда – **3 йил муддатга;**
3 млн АҚШ долларидан 10 млн АҚШ долларигача бўлганда – **5 йил муддатга;**
10 млн АҚШ долларидан ортиқ бўлганда – **7 йил муддатга** берилади.

Гулнора АБДУНАЗАРОВА,
махсус мухбиримиз.

Бизнинг маслаҳатлар

БИЗДА МАЖБУРИЙ АУДИТОРЛИК ТЕКШИРУВИ ЎТКАЗИЛАДИМИ?

Юридик шахс ҳисобланган ўқув марказимизга устав фондида давлатга қарашли улуш бўлган корхона асос солинган. Шу йўналишда савол туғилади: ташкилотимиз ҳар йилги мажбурий аудиторлик текширувидан ўтказилади-ми? Уни ўтказмаган тақдиримизда бизга нисбатан маъмурий жазо қўлланиладими? Эшитишимизча, жорий йилнинг 1 майга қадар биз ДСИга тегишли аудиторлик хулосасини тақдим этишимиз лозим экан.

Устав фондида давлатга тегишли бўлган улуш мавжуд бўлган ташкилот унитар (ёки шубъа, қарам) корхона шаклида барпо этилган мустақил юридик шахснинг таъсисчиси бўлган тақдирда, у устав фондида давлатга тегишли бўлган улушга эга хўжалик юритувчи субъект ҳисобланадими?

Шахриддин Умаралиев, ташкилот директори.

– Ўзбекистон Республикаси «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонунининг (26.05.2000 йилдаги 78-II-сон Қонун билан тасдиқланган таҳрири) 10-моддасига биноан қуйидагилар ҳар йили мажбурий аудиторлик текширувидан ўтиши керак:

банклар ва бошқа кредит ташкилотлари;
суғурта ташкилотлари;
инвестиция фондлари ҳамда юридик ва жисмоний шахсларнинг маблағларини жамлаб турувчи бошқа фондлар ҳамда уларнинг инвестиция активларини ишончли бошқарувчилар;

манбалари юридик ва жисмоний шахсларнинг ихтиёрий бадаллари бўлмиш хайрия фондлари ва бошқа ижтимоий фондлар;

маблағларининг ҳосил бўлиш манбалари қонун ҳужжатларида назарда тутилган, юридик ва жисмоний шахслар томонидан қилинадиган мажбурий ажратмалар бўлмиш бюджетдан ташқари фондлар;

устав фондида давлатга тегишли улуш бўлган хўжалик юритувчи субъектлар.

Кўриниб турибдики, ўқув марказингиз юқорида кўрсатилган ташкилотлар қаторига кирмайди. Демак у мажбурий аудиторлик текширувидан ўтказилиши шарт эмас ҳамда мажбурий аудиторлик текшируви ўтказишдан бош тортганлик учун унинг раҳбарига нисбатан маъмурий жазо қўлланилиши қонуний бўлмайди.

Қолаверса, устав фондида давлатга қарашли улуш бўлган кор-

хона томонидан таъсис этилганлигига қарамай, ўқув марказингизнинг ўзи устав фондида давлатга қарашли улуш бўлган ташкилот ҳисобланмайди, чунки биринчидан уни ташкил этишда давлат ташкилоти бевосита таъсисчи сифатида иштирок этмаган, иккинчидан ўқув маркази хўжалик юритувчи субъект (тижорат ташкилоти) саналмайди ва унда устав фонди эмас, балки таъсисчи томонидан бериладиган пул маблағлари ва бошқа мол-мулк шакллантирилади.

Жавобни экспертизимиз Сардор ЖУМАШОВ тайёрлади.

Реклама

“AMIR-AUDIT” МЧЖ
аудиторлик ташкилоти
29.03.2008 йилдаги 00642-сон лицензия
ЎзР АВНнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сон гувоҳнома.

Ўзбекистон Республикасидаги барча хўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувлари ўтказиши

Малака сертификатли аудиторларни ишга қабул қиламиз
Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш

Тел.: (+99899) 187-04-68, (+99894) 644-62-23, 296-55-78; факс (8371) 296-52-15

Эълонлар

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр*. Тел. 346-16-89.

ADVOKAT ELITE. Судларда вакилик қилиш. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш*.
Тел.: 281-52-39, 346-16-89.

АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ

Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари*. Тел. (+998 90) 370-63-06.

БАҲОЛАШ ХИЗМАТЛАРИ

Асосий фондлар, кўчмас мулк, автотранспорт, бизнес-режаларни қайта баҳолаш*. Тел.: (+998 98) 365-33-50, (+998 71) 245-75-47.

ХИЗМАТЛАР

Объектларни кўриқлаш.
Тел.: 542-17-65, 508-74-34.

Ташкилотлар учун компьютер ва маъмурий техникани ҳисобдан чиқариш учун ҳужжатларни тайёрлаш. Тўлов ис-талган шаклда.
Тел.: 236-76-46, 233-74-95, 233-17-56.

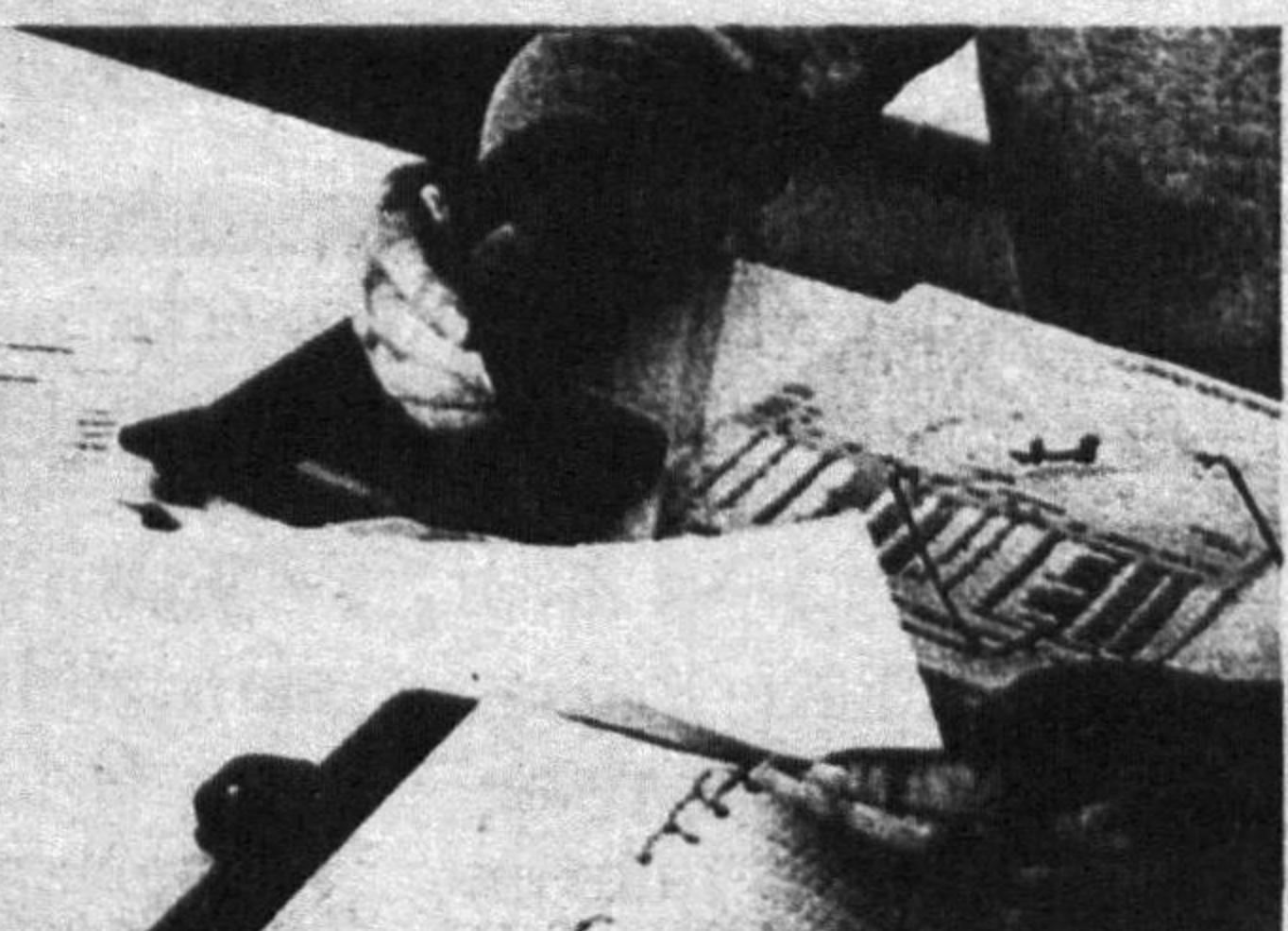
*Хизматлар лицензияланган. Товар сертификатланган.

Меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисидаги локал ҳужжатга мувофиқ корхонада мукофот тўланади. 2013 йилнинг биринчи чорагидаги иш якунлари бўйича, менадан ташқари, барча ходимларга мукофот тўлаш тўғрисидаги буйруқ лойиҳаси тайёрланди.

Мен нима қилишим керак?

СИЗНИ ШУНЧАКИ УНУТИШГАНДИР...

– Мукофотлар бериш – ишдаги ютуқлари, ўз меҳнат вазифаларини виждонан бажариши ва бошқа муваффақиятлари учун ходимларни рағбатлантириш турларидан бири. Рағбатлантириш турлари, уларни қўлланиш тартиби, афзаллик ва имтиёзлар бериш жамоа шартномалари ёки битимлари, ички меҳнат тартиби қоидалари ва бошқа локал ҳужжатларда, интизом тўғрисидаги устав ва низомларда белгилаб қўйилади (Меҳнат кодекси, 180-моддасининг биринчи қисми, бундан кейин – МК).

Ходимга меҳнат интизомини бузганлиги учун иш берувчи МКнинг 181-моддасида кўрсатилган интизомий жазо чораларини қўллашга ҳақли (ҳайфсан, жарима, меҳнат шартномасини бекор қилиш). Бунда ходимга мукофот тўланмайди, чунки интизомий жазонинг амал қилиш муддатида (МКнинг 183-моддаси) ходимга нисбатан рағбатлантириш чоралари қўлланмайди (бундан рағбатлантириш турларига кирмайдиган меҳнатга ҳақ тўлаш тизимида назарда тутилган тўловлар мустасно) (МК 180-моддасининг учинчи ва тўртинчи қисмлари).

Фикримизча, агар иш берувчи касабга уюшмаси қўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи билан келишиб қабул қиладиган локал ҳужжатларда, шунингдек меҳнат шартномасида рағбатлантиришни қўлламаслик учун асослар белгиланмаган бўлса, иш берувчи ходимни мукофотдан маҳрум этишга ҳақли эмас.

Ходимга иш берувчининг буйруғи ёки фармойишига асосан мукофот тўланади, чунки айни уларда аниқ даврда (ой, чорак, йил) мукофотлаш кўрсаткичларига эришилганлиги тасдиқланади. Шу боис буйруқда муайян ходимларни мукофотдан маҳрум қилиш учун асос бўлиб хизмат қилган аниқ ҳолатлар кўрсатилиши керак.

Шу тариқа, агар сизни мукофотдан асоссиз равишда маҳрум қилишган деб ҳисобласангиз, касабга уюшмаси қўмитаси (ходимнинг манфаатларини ҳимоя қилувчи бошқа орган) ёки раҳбарга қандай асосга кўра сизга мукофот тўланмаётганлигини тушунтириб бериш илтимоси билан мурожаат қилишингизни тавсия этамиз. Сизнинг фамилиянгиз буйруққа хато равишда киритилмаган бўлиши ҳам мумкин, бу ҳолда у тузатилади. Агар сизга тушунтириш беришмасе ёки у сизни қаноатлантирмасе, назорат қилиш органларига (давлат меҳнат ҳуқуқ инспекцияси, прокуратурага) ёзма ариза билан мурожаат қилиб, иш берувчининг ҳаракатларини уларнинг меҳнат қонунчилигига мувофиқлиги нуқтаи назаридан текширишни талаб этишга ҳақлисиз. Текширув пайтида бундай ҳуқуқбузарликлар аниқланганда у Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 49-моддасида назарда тутилган, сизнинг ҳуқуқларингизни тиклаган ҳолда энг кам иш ҳақининг 2 бараваридан 5 бараваригача миқдорда жарима кўринишида жавобгарликка тортилиши мумкин.

Эълон

БЕВОСИТА МУЛОҚОТ

уяли телефондан +99871 200-00-59
стационар телефондан 8371

Солиқ солиш ва бухгалтерия масалалари юзасидан саволларингизга телефон орқали жавоб берамиз.

Соат 10.00 дан 12.00 гача

Хизматлар бепул

БОШҚА ЛАВОЗИМГА ЎТКАЗИЛГАНДАГИ МАОШ

1 апрелдан корхонада янги штат жадвали кучга кирди, унда менинг лавозимим қайд этилмаган. Лавозим қисқартирилганлиги тўғрисида менга март ойининг бошларида, таътилдан чиққангидан кейин маълум қилишди. Мен мутахассислигим бўйича камроқ ҳақ тўланадиган ишга ўтишга розилик бердим ва мени 1 апрелдаги буйруқ билан шу ишга ўтказишди. Қайси пайдан бошлаб менинг ишимга янги камроқ маош бўйича ҳақ тўлашлари керак?

– Саволингиздан сизни бошқа лавозимга ўтказиш тўғрисидаги буйруқ 2013 йил 1 апрелда чиқарилганлиги маълум бўлади.

Одатда доимий бошқа ишга ўтказиш иш берувчининг буйруғи билан расмийлаштирилади. Уни чиқариш учун ходим билан тузилган меҳнат шартномасига (қўшимча битимга) киритилган

ўзгаришлар асос бўлади. У меҳнат шартномасига киритилган ўзгаришларнинг мазмунига тўла мувофиқ ҳолда чиқарилади ва ходимга маълум қилиниб, тилхат олинади (МК 96-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмлари).

Янги лавозим бўйича иш ҳақи сизга янги лавозимда

ишлай бошлаган пайтингиздан бошлаб ҳисобланиши керак. Чунончи, агар меҳнат шартномасига қўшимча битимда, сизни бошқа лавозимга ўтказиш тўғрисидаги буйруқда ишни бошлашнинг аниқ санаси кўрсатилган бўлса, ўзгарган иш ҳақи айни шу санадан ҳисобланади. Агар у кўрсатилмаган бўлса – янги лавозим мажбуриятларини бажаришга амалда киришилган кундан бошлаб ҳисобланади.

Санаб ўтилган меъёрлар иш берувчи бошқа доимий ишга ўтказиш санасигача сизга аввалги лавозим бўйича иш ҳақи тўлаши шарт деган хулоса чиқариш имконини беради.

ПЕНСИЯГА ЧИҚИШ АРАФАСИДА БЎЛИШИНГИЗ ИШДАН БЎШАТИШ УЧУН АСОС ЭМАС

Фирмаимиз мулкдори ўзгарди. У қисқариш бўлишини эълон қилди. Мен ҳозир 53 ёшдаман. Агар иш бўйича менга нисбатан ҳеч қандай эътироз бўлмаса, иш берувчи мени пенсия ёшига етишим билан ишдан бўшатиши мумкинми?

Д.Азимова,
Тошкент шаҳри.

– Пенсияга чиқиш арафасидаги шахслар шуни билишлари лозимки, 2011 йил 1 январдан бошлаб иш берувчи ходим ёшга доир пенсия ёшига етганда ўз ташаббуси билан меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳуқуқини олди (МК 100-моддаси иккинчи қисмининг 7-банди).

Шу сабабли, 55 ёшга тўлганингизда сизда етарлича меҳнат стажи бўлса, сиз билан меҳнат муносабатлари МКнинг 100-моддасига асосан бекор қилиниши мумкин. Бироқ пенсия ёшига етмаган ходимлар билан меҳнат шартномаси ушбу асосга кўра улар 60 ёшга (эркаklar учун) ва 55 ёшга (аёллар учун) етмагунча ва ёшга доир пенсия

тайинлаш учун меҳнат стажига (эркаklar учун камида 25 йил, аёллар учун – камида 20 йил) эга бўлмагунларича бекор қилиниши мумкин эмас («Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуннинг 7-моддаси).

Сизнинг ҳолатингизда сиз билан меҳнат шартномасини ходимлар сони ёки штати ўзгариши муносабати билан бекор қилишлари мумкин, чунки сиз ёшга доир пенсия тайинлаш учун мезон – 55 ёшга етмагансиз. Бунда МК ходимлар сони ёки штати ўзгарган тақдирда пенсияга чиқиш арафасидаги ёшда бўлган ходимлар билан меҳнат шартномасини биринчи навбат-

да бекор қилиш имкониятини назарда тутмайди.

Бинобарин, агар ходимлар сони ёки штатининг ўзгариши фақат шу асосга кўра пенсияга чиқиш арафасидаги ёшда бўлган ходимлар билан меҳнат шартномасини биринчи навбатда бекор қилишга олиб келса, суд ва назорат қилиш органлари иш берувчининг ҳаракатларини гайриқонуний деб топишлари мумкин, чунки ушбу ҳолда МК 103-моддасининг талаблари бузилади, унга кўра технологиядаги, ишлаб чиқариш ва мижнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ходимлар сони (штати) ёки иш хусусиятининг ўзгаришига олиб келган ишлар ҳажмининг қисқариши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинганда ишда қолдириш учун имтиёзли ҳуқуқ ма-лакаси ва меҳнат унумдорлиги юқорироқ бўлган ходимларга берилади.

ЎРИНДОШЛИК УЧУН 30%

Институтда техник ходим лавозимини кутубхоначилик билан бирга олиб бориш учун қўшимча ҳақ қанча суммани ташкил этади?

Ю.Абдувалиева,
кутубхона директорининг ўринбосари.

– МКнинг 160-моддаси ва Ўриндошлик асосида ҳамда бир неча касб ва лавозимда ишлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг (ВМнинг 18.10.2012 йилдаги 297-сон қарори билан тасдиқланган) 20-бандига кўра ходим томонидан меҳнат шарт-

номасида келишилган ўзининг асосий иши билан биргаликда бошқа касб ва лавозим бўйича қўшимча иш бажарилиши ва корхонанинг ички тартиб-қоидалари билан белгиланган ўзининг асосий ишидан озод бўлмаган ҳолда, вақтинча бўлмаган ходимнинг вазифаларини бажариши бир неча касб ва лавозимда ишлаш деб эътироф этилади. Унга, қоидага кўра, ушбу ходим тегишли бўлган ходимлар тоифаси доирасида рухсат берилади.

Бир неча касб ва лавозимда ишлаш, ўзи-

нинг асосий иши билан биргаликда вақтинча бўлмаган ходимларнинг вазифаларини бажарганлик учун қўшимча ҳақ тўланади (юқоридаги Низомнинг 23-банди).

Бюджет ташкилотларида уни иш берувчилар Молия вазирлиги ҳамда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан келишиб белгилайдилар. Бунда қўшимча ҳақ миқдори бир неча касб ва лавозимда ишлагандаги лавозим маошининг 30%идан юқори бўлиши мумкин эмас (Низомнинг 21 ва 25-бандлари). Сизнинг ҳолатингизда – техник ходим маошининг 30%идан ортиқ эмас.

Бошқа мулкчилик шаклларига мансуб корхоналарда қўшимча ҳақ миқдори, агар корхона ички меҳнат тартибида ўзгача қоида назарда тутилмаган бўлса, томонларнинг келишувига кўра белгиланади (Низомнинг 24-банди).

БИОМЕТРИК ПАСПОРТНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ

Ўзбекистоннинг ҳозирги тарихига жуда қизиқаман. Ўзбекистон Республикасининг миллий паспорти қачон пайдо бўлганлиги ва у биометрик паспортдан нимаси билан фарқ қилишини билишни хоҳлардим. Бундай паспорт жорий этилган пайтда у ҳаммага бериладими?

Фаррух.

– Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси фуқароси паспортини жорий этиш билан боғлиқ чора-тадбирлар тўғрисида» 533-сон қарори 1992 йил 13 ноябрда қабул қилинган. Қарор билан Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг паспорти тўғрисидаги низом тасдиқланди, вазирликлар ва идораларнинг Ўзбекистон Республикаси фуқароси паспортини тайёрлаш ва жорий этиш бўйича асосий вазифалари белгиланди.

1994 йил 23 декабрда Президентнинг «Ўзбекистон Республикасида паспорт тизими тўғрисидаги низомни амалга киритиш ҳақида» ПФ-1027-сон Фармони имзоланди ва 1995 йил 1 январдан бошлаб республикада аҳолига босқичма-босқич паспорт бериш бошланди, у 2000 йил 1 январда тугалланди.

Электрон ахборот ифодачисига эга бўлган паспорт Ўзбекистон аъзоси бўлган Халқаро фуқаролик авиацияси ташкилоти (ИКАО)нинг талабларига тўлиқ мувофиқлигини билдиради. Бундан ташқари, у электрон ахборот ифодачиси (чип) ва кўп миқдорда ҳимояланиш даражасига эга. Шунинг ҳам таъкидлаш лозимки, илгари Ўзбекистон Республикаси фуқароси паспор-

ти фақат 16 ёшга тўлган шахсларга берилган. Хорижга чиқаётганда унга ота-онаси билан кетаётган болалар ёзиб қўйилган. Янги намунадаги паспорт халқаро амалиётга мувофиқ, ёшидан қатъи назар, хорижга чиқаётган болаларга ҳам берилди.

ИКАО талабларига мувофиқ, хорижий давлатларнинг чегарасини кесиб ўтиш тартибини соддалаштириш, фуқароларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида Президентнинг «Ўзбекистон Республикаси паспорт тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» Фармони (5.11.2011 йилдаги ПФ-4262-сон) билан 2012 йил май ойидан республикада Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг электрон ахборот ифодачисига эга бўлган биометрик паспорти жорий этилди, унга қуйидаги маълумотлар киритилди: ҳужжатнинг номи ва тури, у кимга берилганлиги, шахслаштириш органи, эгасининг Ф.И.Ш., туғилган санаси, рақамли фото сурати, у ҳақда машинада ҳисобланган маълумотлар, биографик маълумотлар, қўл бармоқларининг изи.

«Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуннинг (2.07.1992 йилдаги 632-ХII-

сон) 5-моддасига кўра паспорт республика ичида ҳам, ундан ташқари ҳам – Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тасдиқловчи асосий ҳужжат деб ҳисобланади. Ушбу Қонуннинг 4-моддасига мувофиқ «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун кучга кирган кунда, яъни 1992 йил 28 июлда Ўзбекистон Республикасида доимий яшаб турган бошқа давлатларнинг фуқаролари бўлмаган ва Ўзбекистон Республикасининг фуқароси бўлиш истагини билдирган шахслар Ўзбекистон фуқароларидир.

Мазкур моддага кўра ҳарбий хизматни Ўзбекистондан ташқарида ўтаётган, хорижда ўқиётган, давлат йўлланмаси бўйича хорижда ишлаётган ва кўрсатилган Қонун кучга кирганидан кейин кечи билан бир йил ичида Ўзбекистон Республикасининг фуқароси бўлиш истагини билдирган шахслар ҳам республикамиз фуқароси ҳисобланадилар. Қонун кучга кирган кунда республика ҳудудида доимий яшалганликни паспортидаги доимий прописка тўғрисидаги штампнинг борлиги тасдиқлайди.

Ўғлимнинг қаерда туғилганлиги аҳамиятлими?

Мен турмуш ўртоғим билан Ўзбекистонда туғилганмиз, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ҳисобланамиз. 1997 йилда мен ҳомиладор ҳолимда Россия Федерациясининг Бошқирдистон Республикасига қариндошларимникига бордим. Шу ерда ўғлим Ботирни туғдим. Ўша вақтда мен тушунарсиз вазиятлар туфайли паспортимни йўқотиб қўйдим. Шунинг учун мен Ўзбекистон Республикасининг Элчихонаси жойлашган Москва шаҳрига бориб, ўз республикамга қайтиш учун сертификат олишга мажбур бўлдим. Ушбу сертификат асосида мен республикага қайтиб келгач, Ўзбекистон фуқаросининг паспортини ва бола туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳномани олдим. Августда ўғлим 16 ёшга тўлади.

Ўғлим Ўзбекистон фуқароси ҳисобланадими ва у биометрик паспорт олиши мумкинми?

М.Оқилова.

– «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуннинг (2.07.1992 йилдаги 632-ХII-сон) 13-моддасига кўра, агар бола Ўзбекистондан ташқарида туғилган, лекин шу пайтда унинг ота-онаси республикамиз фуқаролари бўлишган бўлса, бола Ўзбекистон Республикаси фуқароси ҳисобланади.

Модомики, сиз ўғлингиз билан бирга республикамизга қайтиш учун сертификат бўйича қайтиб келган ва эрингиз билан доимий яшаш жойига эга фуқаро экансиз, ўзларингиз Ўзбекистон фуқаролари бўлганингиз учун ўғлингиз ҳам шу моддага мос тушади ҳамда у Ўзбекистон Республикасининг паспортини олиши мумкин.

Янги намунадаги паспортни олиш учун ўғлингиз доимий яшаш жойидаги кириш-чиқиш ва фуқароликни расмийлаштириш ёки консуллик ҳисоби бўлинмасига 16 ёшга тўлгандан сўнг бир ойдан кечиктирмай мурожаат қилиши керак. Бунда у қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши лозим:

Ички ишлар вазирлиги томонидан белгиланган шакл бўйича биометрик паспортни олиш тўғрисида ариза;

туғилганлик тўғрисида гувоҳнома (паспортни биринчи марта олаётганда);

давлат божи тўланганлиги тўғрисидаги квитанция.

Жавобларни бизнинг эксперт Санжар ХўЖААҲМЕДОВ тайёрлади.

Бизнинг маслаҳатлар

ТАЪЛИМ УЧУН ТЎЛОВ ВА СОЛИҚ ИМТИЁЗИ

Ходимимиз 2012 йил октябрь ойидан бошлаб республика Банк-молия академиясида шартнома асосида ўқимокда. Академия билан ходимимиз ўртасида икки томонлама ўқув-контракти тузилган, контрактнинг суммаси 8 914 000 сўмни ташкил қилади.

Ходимимиз тижорат банкларида таълим кредити олмаган, шунинг учун унга енгиллик яратиш мақсадида контракт тўловини ходимнинг аризасига асосан унинг ўртача ойлик иш ҳақидан ушлаб қолиб, ҳар ойда Банк-молия академиясининг ҳисобрақамига ўтказиб бермоқдамиз. Ушбу ҳолда ходимимизнинг ўқишига йўналтириладиган иш ҳақи солиқ бўйича имтиёзни қўллаш мумкинми?

Агар имтиёз қўлланиладиган бўлса, ходим томонидан бухгалтериямизга қандай ҳужжатлар тақдим этилиши керак?

З.Сирлибоев,
бош бухгалтер.

– Олий ўқув юрти деганда олий таълимнинг таълим дастурларини (бакалаврият ва магистратура) амалга оширадиган, Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда ташкил этилган, ўз Устави ва Олий таълим тўғрисидаги низом (АВ томонидан 22.02.2003 йилда 1222-сон билан рўйхатдан ўтказилган) асосида фаолият юритувчи юридик шахс тушунилади, белгиланган тартибда бакалаврият ва магистратура босқичларига ўқишга қабул қилинган шахслар эса олий таълим муассасасининг талабаси ҳисобланади.

Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академиясининг фаолиятини ташкил этиш масалалари тўғрисида» қарори (17.05.1996

йилдаги 180-сон) билан Банк-молия академияси тингловчиларига танланган мутахассислиги бўйича магистр унвони берилиши белгиланган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб Банк-молия академиясида таҳсил олаётган ходимингизга Солиқ кодексининг 179-моддаси 31-бандига кўра Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртларида таълим олиш учун (ўзининг ўқиши ёки 26 ёшга тўлмаган фарзандларининг ўқиши учун) йўналтириладиган фуқароларнинг солиқ солинадиган иш ҳақи ва бошқа даромадларига жисмоний шахслардан олинган даромад солиғи солинмайди. Бунда ажратилаётган ўртача ойлик иш ҳақи ходимнинг аризасига кўра солиқлар ушлаб қолинмаган ҳолда ўқиш контракти-

ни тўлашга ўтказиб юборилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртларида таълим олиш учун йўналтириладиган маблағларга жисмоний шахслардан олинган даромад солиғи бўйича имтиёзни қўллаш тартиби тўғрисидаги низомнинг (АВ томонидан 27.05.2010 йилда 2107-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 11-бандига асосан жисмоний шахслар солиқ чегирмасини олиш учун иш берувчига даромадларини ўқиш учун тўловга ўтказиш тўғрисидаги аризани қуйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда тақдим этади:

талаба билан Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юрти ўртасида тўлов-контракт асосида ўқитиш тўғрисида тузилган шартнома нусхаси;

таълим олувчининг паспорти ва (ёки) туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаси нусхаси.

Кўрсатилган ушбу ҳужжатларнинг тақдим этилиши жисмоний шахслардан олинган даромад солиғини тўлов манбаида ушлаб қолмаслик учун асос бўлади ва даромадларни ўқиш учун корхона ҳисобидан таълим тўловига (кредитни қоплашга) ўтказиш тўғрисидаги буйруқни расмийлаштиришга хизмат қилади.

Раҳбар ходимнинг тегишли аризаси асосида унинг даромадини таълим олиш тўловига йўналтириш тўғрисида буйруқ (фармойиш) қабул қилади.

Корхона томонидан ариза ва буйруқ эркин шаклда тузилади.

Жавобни экспертимиш
Мурод МУҲАММАДЖОНОВ
тайёрлади.

Эълон

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«Солиқ ва божхона хабарлари» ва «Норма маслаҳатчи» газеталарида қандай мавзулар ёритилишини хоҳлайсиз?

Таклиф ва истакларингизни 283-36-34 телефони орқали билдиришингиз мумкин.

Биз билан бирга бўлганингиздан мамнунмиз.

Тахририят.

Рост, қайта қуришдан олдинги даврда ҳам қалбаки ҳужжатлардан фойдаланган жиноятчилар бор эди. Ўтган асрнинг олтинчи йилларида содир бўлган бу воқеани шу жиноятни очган терговчи менга гапириб берган эди.

Кўл бўйидаги галла қабул қилиш пунктининг идорасида ёнғин чиқди. Ёнғин ҳеч қанча фурсат ўтмай, алангаланиб иморатни тезгина қамраб олганлиги кимдир атай ўт қўймаганми деган шубҳа туғдириши табиий. Ёнғиндан кейин воқеа содир бўлган жойни кўздан кечириш бу тусмол асосли эканлигини тасдиқлади. Идора биноси асосан ёғоч-тахтадан иборат эканлиги сабабли кўп из топилмади, аммо деразалар ичкари тарафдан очилганлиги аниқ кўриниб турарди, эшикда эса олов ҳимо қилиб ўтган осма қулф қулфлоглигича турарди. Кимдир иморатнинг ичидан дераза ойналарини синдириб ўзини ташқарига олганлигини англаш қийин эмасди.

Ёнғин инспекцияси ва милициядан мутахассислар келгунига қадар участка инспектори ёнғин сабабларини ўрганишга киришган. Ўт чиққанлигини биринчи бўлиб кўрган кишини топиб воқеани суриштирган. Бу одам ёнаётган жойга югуриб етиб келганда иморатни батамом аланга қоллаган экан. Аланга ичкаридан буралиб чиқар, деразадан мебель ва бошқа нарсаларнинг, ҳатто пўлат сейфларнинг туриллаб ёнаётгани кўриниб турарди.

Ёнғин инспекцияси ва жиноятқидирув бўлими ходимлари туман марказидан етиб келгунча харобалар остидан иккита пўлат сейфни четга олиб чиқишган экан. Уларнинг бири бус-бутун, устидаги бўёқларини олов шунчаки ялаб ўтган экан. Иккинчи сейфнинг эшиги бузиб очилган бўлиб, ичидаги ҳужжатлар бутунлай ёниб битган эди, ҳисоб. Кейинчалик трассологик экспертиза сейфнинг эшиги лом ёрдамида бузилганлигини аниқлаб берди.

Кассир аёлнинг айтишича, ёпиқ сейфда 5 000 сўм бўлиши керак – бир кун олдин Давлат банкидан олиб келган бу пулларни у ишчиларга тарқатишга улгурмаган экан. Ўша кезлари бу анча катта миқдордаги сумма бўлиб, унга иккита «Москвич» автомобили сотиб олиш мумкин эди.

Ёнғин бўлган жой синчиклаб кўздан кечирилганда эркакларнинг қўйлак энгига қадаладиган битта қимматбаҳо илматугма топилди. У оловга бўй бермаган гишт деворнинг дераза тоқчасида ётган экан. Хоналарни тозаловчи фаррош аёлнинг айтишича, кечқурун бу нарса бўлмаган, негаки дераза тоқчасини тозалаётганда уни албатта кўрган бўларди. Аёл ил-

матугманинг бу ерда ётиши бежиз эмас, ҳойнаҳой ўт қўйиш вақтида тушиб қолган бўлса керак, деди. Илматугманинг эмал бўёғи қорайган бўлса-да, қандайдир расмларни илғаш мумкин эди. Уни (илматугмани) экспертизадан ўтказиш ва реставрация қилиш учун шаҳарга юборишди.

Бу орада идора ходимлари бир-бир суҳбатга тортилди. Кассирнинг айтишича, ундан олдин бу ерда иккита аёл ишлаган экан. Уларнинг бири ўз хоҳиши билан ишдан бўшаб кетган, иккинчисини эса камомадга йўл қўйганлиги учун ишдан ҳайдашган. Кассирнинг бу ерга ишга келганига кўп бўлмади, олдин ишлаган аёл ўша бузиб очилган эски сейфнинг калитини берган экан. Қулфлоглик, аммо ичида ҳеч нарса бўлмаган иккинчи сейфни бош бухгалтер

ёнғинга ҳам алоқадор эмас деган фикрга бордилар. Кейинроқ ўша мудҳиш ҳодиса содир бўлган куни кечқурун унинг шаҳарда, арзон вино сотиладиган жойларда юрганлигини тасдиқловчи гувоҳлар топилди.

Пул ўғирланган сейфнинг калити бош бухгалтерда ҳам борлиги аниқлангач, шубҳа йўналиши унга қаратилди. Аммо директор икки йилчадан бери ҳалол ва виждонан ишлаб келаяпти дея бош бухгалтернинг тўғрилигига шахсан жавоб берман деб қатъият билан туриб олди. Ҳужжатлари ўрганиб чиқилганда, ҳақиқатан ҳам биографияси силлиқина – хира томонлари йўқ эди.

Бухгалтерия ва идора ходимлари бир ярим йиллар чамаси олдин галла қабул қилиш пунктига баланд бўйли, сочлари оппоқ бу киши бош бухгалтер бўлиб

қилинган илматугмани олиб келишди – унда тамаки чекиладиган трубка тасвирланган экан. Бухгалтерия ходимлари бу илматугма бош бухгалтерга тегишли эканлигини айтишди: икки ҳафта олдин шаҳарга борганида сотиб олган экан.

Ёнғин бўлган кечаси гирашира тонгда участка инспектори бош бухгалтернинг ўйнашини кўчада учратиб қолибди. У бензин анқиб турган бўш челакага газета ўралган нарсани солиб, адир тарафга жадал борарди. Участка инспекторини кўриб довдираб қолган аёл ҳозиргина кўчадан топиб олдим, сизга олиб кетаётган эдим деган бўлди тутила-тутила.

Бош бухгалтернинг қилмишга алоқадорлигини кўрсатувчи бавосита далиллар кўп, бироқ бевосита далиллар керак эди. Бош бухгалтер ўйнаши билан

бошладилар. Ҳадемай участка инспекторининг қўли чандиб боғланган юмшоқ тугунга теги. Унда 5 000 сўм бор экан. Холислар ҳайрон қолиб, бир пулга, бир бош бухгалтерга қарардилар. Бош бухгалтер қўлини бир силкитди-ю, шундай деди: «Ёзинг, гражданин терговчи, бу гал қовун туширибман шекилли».

Шундан кейин жиноятчи кассирдан қарз олишга олиб, уни қай йўсинда узишни билмай, сейфдан пулни ўғирлаб, ёнғин чиқариш фикрига борганлигини айтди. Фурсати келганда керак бўлар деб иккинчи калитни атайин яшириб қўйганлигини ҳам тан олди. Қолаверса, 250 сўм камомати учун ишдан ҳайдалган аввалги кассир ҳам унинг жатига қолганлигини яширмади – ўшанда ўзидаги захира калитидан фойдаланиб ана шу пулни кассадан ўмарган экан.

Ўғирлик ва ёнғин белгилари воқеа содир бўлган жойни кўздан кечириш натижаси, аниқланган ва гувоҳларнинг кўрсатувлари билан тасдиқланган фактларга тўғри келар эди. Аммо терговчи бош бухгалтернинг «бенуқсон, силлиқина биографияси» ҳамон таажжубда эди. Шунда жиноятчи ёш юристининг соддалигидан кулиб, ҳаммаси жўнгина эканлигини тушунтириб берди. Галла қабул қилиш пункти директорининг унга бўлган ишончи бош бухгалтер тақдим қилган «беками кўст» дипломи ва меҳнат дафтарчасига асосланган экан. Аслида эса унинг бор-йўқ таълими туғалланмаган олти ойлик бухгалтерия курси экан, холос. Таълим ҳақидаги дипломи ҳам меҳнат дафтарчасида кўрсатилган йигирма йиллик стаж ҳам қалбаки бўлиб, бу стаж унинг қамокда ўтирган 20 йиллик «стажи»га тенг эди. Мана сизга бенуқсон, силлиқина биография-и!

Панжара ортидаги биографияси «бош бухгалтер» асирга тушиб, немисларга хизмат қилган урушнинг дастлабки кунларида бошланган бўлиб, биринчи жазо муддатини урушдан кейин олган. Амнистия туфайли озодликка чиққач, чайқовчилик билан шуғулланиб, яна қамалган. Шундан кейин ҳам тўғри йўлдан юришга рағбати бўлмаган. Ўғирлик қилиб идорага ўт қўйганлиги учун, шубҳасиз, уни учинчи жазо муддати кутарди.

Жиноятчи қилмишига яраша, муносиб жазо муддати белгилашди. Анча ёшга бориб қолганлиги инobatга олинса, бу жиноят унинг ҳаётида охириги бўлиб қолар деб умид қилса бўлар эди.

Ольга МАРШАНСКАЯ,
Адлия вазирлиги
ҳузуридаги Республика
суд экспертизаси
марказининг
давлат суд эксперти.

ЖИНОЙИЙ ЙЎЛ БИЛАН ҲУЖЖАТ ТЎҒРИЛАБ

Баъзилар хоҳиш ва пул бўлса, ҳар қандай «таълим» олиш мумкинлигини кейинги йилларгагина хос нарса деб ўйлашади. Эсимда, бир неча йил муқаддам икки оғиз сўзни эплаб гапира олмайдиган бир йигит Москва университетларидан бирини битирганлиги ҳақидаги диплом билан бизнинг Марказга ишга кирмоқчи бўлганди. Ёзган аризасида гиж-гиж хато эди...

бир йилча олдин шаҳардан олиб келган бўлиб, калити битталигини таъкидлаган ҳолда топширган экан.

Эшикдаги қулфнинг калити уч кишига – кассирга, директорга ва бош бухгалтерга берилган бўлиб, эшикдан ҳам, қулфдан ҳам экспертиза бузиш аломатларини топмади.

Галла қабул қилиш пункти директори сўроққа тutilганда, у пул ўғирланиши ва ўт қўйилишида илгарти судланган, кўпинча маст-аласт бўлиб юрадиган қоровулдан гумон қилаётганлигини айтди. Кассир аёл ҳам шундай хаёлга борганлигини айтди экан, ёнғин арафасида, кечқурун алламахалда қоровул унинг ёнига маст ҳолатда келиб, маош берасан деб ҳоли-жонига қўймаганлигини эслади. Кассир пулни эрталаб берамиз деб унга рад жавобини айтган. Қоровул сўкиниб чиқиб кетган. Эшикни ёпиб, қулфлаётганида ҳам келмаган. Ҳолбуки идорани кўриқлайдиган одам бунда ҳозир бўлиши шарт.

Сархуш қоровул эртаси куни шаҳардан йўловчи машинада қайтди. Қултепага айланган идорани кўриб, унинг кўзлари ола-кула бўлиб кетди – бутун турки-таровати билан даҳшатга тушган бўлди. Бир қўлсиз эканлиги сейфни у лом билан бузиб очган деган гумонга чек қўйди. Тўғри, бу жиноятда унинг шериги бўлиши мумкин. Бироқ жиноят-қидирув бўлими ходимлари қоровул ўғирликка ҳам,

ишга келганлигини айтишди. Шаҳардан рафиқаси ва икки боласи ҳам кўчиб келиши кераклиги боис уй-жой масаласи муаммо бўлса ҳам унга уч хонали квартира ажратиб беришди. Яхши мутахассисни қўлдан ким ҳам чиқаришни истарди дейсиз?!

Лекин оиласидан дарак бўлмади, маълум вақтдан кейин бухгалтерияга ижро варақаси келди: унга қараладиган бўлса, бош бухгалтерни намунали ота деб бўлмасди. Кейинчалик яхши мутахассис деган таъриф ҳам мўрт бўлиб чиқди, у ҳамма ишни бошқаларнинг зиммасига юклаш ҳадисини олган экан. Аввалги икки кассир ҳам унинг изми билан алмаштирилган. Ҳар иккала кассир бош бухгалтер кассадан мунтазам равишда пул олиб юрарди деб айтишди. Кассирлар тилхат сўраганларида у ўдагайлаб, ишдан ҳайдаб юбораман деб пўписа қилган. Шу сабабли ҳам кассирлардан бири ўз хоҳиши билан бўшаб кетган, иккинчиси эса, гарчи 250 сўм миқдордаги камомадни қоплаган бўлса-да, талон-торож учун ишдан бўшатилган.

Ҳозирги кассирнинг айтишича, бош бухгалтер ундан ҳам бир неча марта пул қарз олган, аммо аёл ҳар сафар қатъият билан тилхат талаб қилган. Эшиги бузиб очилган сейфда бош бухгалтернинг жами 300 сўм олганлигига оид тилхатлар бор эди – ҳаммаси ёнғин пайтида ёниб кулга айланибди.

Экспертизадан реставрация

яшаётган квартирада тинтув ўтказиш учун ордер олинди. Холислар билан квартирага кириб борилганда, у ўзини хотиржам тутди, милициянинг хатти-ҳаракатларидан норозилигини яширмади ҳам. Аммо маъшуқаси саросимага тушиб, асабийлаша бошлади. Тинтув вақтида кийим жавонидан бир энгида тамаки чекиладиган трубка тасвири туширилган илматугма осилиб ётган қўйлак топилди. Тезкор ходим квартира соҳибига ёнғин бўлган жойда топилган шундай илматугмани кўрсатганида у ўта вазминлик билан ёнғин чиқмасидан анчагина аввал, кундуз куни қаердадир тушириб қўйган эдим деб айтди.

Квартирадан пул топилмади. Холислар милиция ходимлари нима сабабдан сочлари оппоқ одамни бунчалик безовта қилаётганлигига ажабланаётганликлари табиий. Участка инспектори тезкор ходимга пулларни ертўладаги омбордан қидириб кўришни маслаҳат берди. Ҳамма ҳовлига қараб йўл олар экан, бош бухгалтернинг чехрасида қандайдир ўзгаришлар бўлди, лекин барибир анча хотиржам эди.

Ертўлага картошка лик-лик қилиб солинган экан. Энг эҳтиёткор одамларда ҳам картошка охиридаги бир паллада унинг ертўласида картошканинг бунчалик мўллиги таажжублантирарди эди. Холислар картошкани челақлаб ташқарига чиқара

Иқтисодий-ҳуқуқий газета
НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУҚУҚ
СОЛИКЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ «Norma Hamkor» МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБЕКОВ
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100105, Тошкент ш.,
Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
Тахририят тел. 283-44-27
Обуна бўлими тел. 200-00-30
E-mail: gazeta@norma.uz,
normapress@mail.ru
www.norma.uz
Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам тахририят нуқтаи назарига мос келавермайди.

Тахририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.

«Norma маслаҳатчи»да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат «Norma» газеталари бирлашган тахририяти МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета тахририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида «TOPPRINT» МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).

Индекс – 186 Буюртма 929 Адади 2 315. Баҳоси келишилган нархда

Газета 2013 йил 29 апрелда соат 20.30 да топширилди.

ISSN 2010-5223